

II. ÉVFOLYAM.
25. SZÁM.
1884.

VÉGYIDÉK.

PANCSOVA.
Vasárnap.
SEPTEMBER 14.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZMIVELŐDÉSI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 ft. Vidékre 5 ft. 50 kr.
Fél „ 2 „ 50 kr. „ 2 „ 75 „
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Beck I. papirkereskedése.

Ide küldendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemények.

HIRDETÉSEK DIJJA:

Három hasábos petitsor 6 kr. Nyiltéri három hasábos petitsor 10 kr.

Bélyegdíj külön minden hirdetésért 30 kr.

Nőnevelésünk hiánya.

Szívesen magamra veszem azt a vádat, hogy mogorva prédicatók előadásához fogtam, de nem tehetek róla, hogy a dolgot elején kellett kezdenem; mert részemről úgy vagyok meggyőződve, hogy középosztályaink erkölcsi és anyagi hanyatlása nagyrésztben a nőnevelési hiányokban keresendő.

Mi, kiknek vállain már egy félszázad nyugszik, ha visszaemlékezéseinket összeszedjük, fájó szívvel valljuk be, hogy nem úgy van most, mint volt régen; és hogy különösen egyéb közmívelődési tényezők működését nem számítva — fiatal leányainknak magam- és közintézetekben nyert szellemi fejlődésével a házas nevelés teljesen ellenében arányban áll; úgy, hogy a mily mértékben az emelkedik, ez éppen oly mértékben száll alá.

Nekünk igen sok köz- és magántanintézetünk van országsszerte leányok számára. de nőnevelő intézetünk egyetlen egy sincsen. A mesterek és governanteok már kora reggel kivesszik a leánykát az anyai kéz alól; ott görbitik reggeltől délig és déltől estig a szűk iskolapadokban; és ritka paedagogiai bölcseséggel még házi gyakorlatot is annyiadnak fel számára, hogy ugyancsak kapart hat és tanulhat késő estig.

Leányaink igen sokat tanulnak; a „nőtanon“ és gazdaságtanon elkezdve a közigazgatástánig, hol még a falusi bírák teendőit is megtanítják nekik; tudnak is eleget, hogy néha az ember háta is borsózik bele, de a mire legnagyobb szükségük volna: a gyakorlati számtanból, a nyelvekből s a háztartás gyakorlatából legkevesebbet hoznak haza. A nyelveket elméletileg ahhoz nem ér-

tő governanteokkal taníttatják, kik többnyire nem is tudnak magyarul s legfőlegb társalgásra lennének utasíthatók; az pedig, hogy — mint a Svájcban több nevelőintézetben láttam — a növendékek a konyhát, mosókonyhát és takarítást felváltva vezessék, tudomra az országban sehol sincsen gyakorlatban.

Már most mi következik ebből? Az, hogy midőn a felsőbb osztályokat végzett leány a szülői házhoz visszatér, sok szép tudományt hoz onnan haza, de két dologtól, melyek pedig jövődjé életpályájának lényegét képezik: a házi gondozástól és köznapi munkától tökéletesen el van szokva — jó ha azok iránt lenézéssel nem viseltetik. A házi szárnyasok, az ablak- és kert virágai, meg egy pár énekes madár gondja sem tesszik neki; mindeniknek csak terhelő oldalát látja s örömet nem talál benne.

Innen van azután, hogy még középosztályunk salonjaiban is ma már az élő virágokat mesterséges virágok helyettesítik; sőt készen áll a találmány a csevegő madárkákra is, melyeknek csak óraművét kell felhuzni, de nem kell gondoskodni élelmezésükről. A takarítás, háztartás, konyha és kert gondjait végezze a mama; a kisasszonyok az rangján alul van; legfőlegb regényt olvas, vagy zongorázik.

Igen csekély dolgoknak látszanak ezek, pedig családi és társadalmi életünkre végzetlen fontossággal bírnak.

Ha leányainkat úgy neveljük fel, hogy semmit sem kell gondozniok, nem ápolni még egy virágot, vagy madarat sem: hogyan várjunk belőlük jó háziasszonyt és anyát, ki azt meg nem szokta, sőt irtózik tő-

le, hogy házának, tűzhelyének hű öre, gyermekének gondos ápolója legyen?

Sokszor hallottam ellenvetést még a közönséges női kézimunkák ellen is. Miért kössön, fonjon és szőjjön a kisasszony, midőn a harisnyát, a vásznat a gyárak olyan olcsón állítják ki, hogy kár lenne a reájok vesztegetett időért. De milyen tévedés, hiszen nem az adta e kézi munkák fontosságát, hogy olcsóbbak lettek volna a gyáriaknál, hanem az, hogy leányainkat elfoglalták, szórakoztatták; örömet szereztek nekik a munka sikerében; és azt, a mit sajátkezűleg készítettek, sokkal jobban meg is becsülték. Ezenkívül kézi ügyességet, szemmértéket, izlést nyertek azok által, melyeket valóban csak a gyakorlat adhat meg. És mire fordítják az állítólag így meggazdálkodott időt? A húság vásárára.

Ha a fiatal leány lelke nem talál örömet az általa ápolat virág nyilásában, madár énekében; ha a munka örömet nélkülözi s néha még nemes szenvedélye sincsen; sem zenét, sem rajtot, sem himzést nem kedvel: a lélektan törvényei szerint egyebekben fogja keresni kedélye egyensúlyát, melyek rendszeren igen árosak, vagy unatkozik, mi a léhaság s nem egyszer a véték szülő anyja.

De a házi kézi munka eredményeit nemzetgazdasági szempontból sem becsülhetjük annyira kicsinyítőleg alá. Régebben a nemesi családok kisasszonyai kelengyéje — a legfinomabb részt kivéve — háznál készült; az udvarhelyszéki székely nő nemcsak a maga, de férje és gyermekei ruháit is maga készíti s még egy pár évtized előtt, Erdély nem egy főuri családjában egész szövő-fonógyár volt, mely igen sok kiadást kimélt meg. Most pedig hogy állunk e tekintetben

Szépirodalmi csarnok

Dilettánsdalok.

Mükedvelő szini esték,
Emléketek be jó izű!
Lászat, való — élet, eszmény . .
Lyra próza
Egybeszóva — ez a menu.

És a próbák! . . . ez a konyha.
Szakács valamennyi köztünk,
Hej! de nem ez oka annak,
Hogy untalan
Elszóva van a mi főztünk!

A bajtársak ott hevíltek
Hol a tűz ég — a l á m p a l á n g,
Oda, hol mi jelre vártunk,
A tűz nem ért,
Lángra azért mi lobbanánk.

Egymás mellett hogy ott álltunk
S kezéd az enyémbé zártam,
Egész valóm úgy reszketet: —
Ez volt első,
A legelső — l á m p a l á z o m.

Én reszkettem, kiről mondják —
Ha játszom félsz sosem fog el.
Magad is nem egyszer monád,
Hidd meg óh hát
Nem játszottam a sziveddel.

Gáncsos szemű publikummal
Farkas szemet nézegetek;
És szelid tekintetedtől
Ha csak érzem, már rettentőn
Zavart leszek!

Hogy hebegtem! — pedig régőt
Készültem a mondókámra;
De az a szív rossz egy sugó,
Dadogva szólt
Mámoros volt bizonyára.

Reád bizom tanítsd rendre . . .
Eh! mit? — úgys már hiába . . .
Itasd le a sárga földig
És ott leszek a hetedik
M e n y o r s z á g b a ! !

U. S.

Belgrádtól Nisig.

„Tartsd meg isten királyunkat Milánt!“ énekelte remegő hangján az ezüstszakálu öreg Mraovics Theodosius metropolita a belgrádi pályaház fészere alatt, mikor csütörtökön reggel indulóban volt a két megnyitó vonat. És rázendült a nagy-süvegű kalugyerek cikornyás kara: „Gospodi pomilui!“ Majd az eminenciás öreg ur (különben bajai születésű, magyarul jól tudó ember) szentelt vízbe mártott pemetével úgy összefre eskelte a durranásig fűtött lokomotívokat, hogy szinte imádkozni kezdtünk: valahogy ne robbanjon szét az a forró rézkatlan a ráhulló hideg malasztól. A hitetlen gép azonban csak szerzege távolította el magától az áldást: egyéb baj nem történt. Azzal helyet foglalt társaságunk a piros bársony béléssű, esinos szalonkocsikban, melyekhez a magyar államvasut is kölcsönzött néhány kiegészítő waggont és kirobognak a pályaház szerb, osztrák és magyar zászlós bódéja alól. Ott maradt az ünnepre kitérő sokaság, a melynek különben nem volt a legkisebb ünneplő színe sem. Mi néhányan, a kik tulságos tisztességtudásból kiöltöztünk, gondosan rejtettük a kabátunk szárnya alá a fölösleges fehér nyakkendő. A szerb, úgy látszik, nem a czeremóniák embere. Az egész megnyitó szertatásnak hétköznapi képe volt, a miniszter urakon szárke kabátok, a hölgyek (alig tizen lehettek) hanyag toilettekben s e kisvárosi mindennaposságban

hazánk némely vidékein? Néhány év előtt az embertani és régészeti társulat hazai és külföldi tagjaival Hontmegyében utazván, Vámosmikolán a szíves házigazda a népviseletet is bemutatta, s ekkor történt, hogy egy csinosan felöltözött földművesnőt kikérdeztünk ruhadarabjai származásáról s feleleteiből arról győződünk meg, hogy egész öltözet a fején és nyakán csillogó hamis ékszereken kezdve a fodros patyolat-ig egytől-egyig külföldi készítmény.

Már ha köznépkünkél emyire elhanyagolt a háziipar és teljes hatalomra jutott a külföldi: mennyivel inkább áll ez a középosztályakra nézve, mely néhány évtized óta a paraszti munkát csaknem egész tömegében eldobta magától.

Hogy minő jelentőséggel bír mind ez közgazdasági viszonyainkra nézve, arra kereskedelmi statistikánk felel, mely megmondja, hogy Magyarországból külföldi szövetekre több óriási összeg megy ki évenként. Hány ezer mérő nyers terméket kell ezzel szemben a külföldnek elárulnunk, hogy az öltönyök árát visszakapjuk?

Ha még azt is tekintetbe vesszük, hogy a házikészítmények a gyáriakat tartósságban még többszörösen felülmúlják, nem lehet eléggé megbecsülnünk azon újabb mozgalmakat, melyek a háziipar terén történtek: s nem lehet eléggé ajánlanunk kormányunk figyelmébe különösen a szövetgyárak felállításának kérdését; hogy legalább ha gyáriipari termékeket veszünk, azok ára az országban maradjon.

Sohasem hallottunk többet beszélni a magyar közép nemesi osztály — a ma ugynevezett gentry — elhanyaglásáról. Egyik agrarius mentőeszközökben, másik az uszora hatásának megszüntetésében keresi a gyógyszer. Nézetünk szerint mindkettő csak palliatív orvoslát; mert a magyar középnemesi osztály 48 előtt sem azért örvendett jólétnek, hogy sokat vett volna be, hanem mert keveset adott ki. Részemről igen jól emlékezem, hogy tisztességes ur családoknál a fűredi carton s a szakolezai vagy brassói posztó elszakíthatatlan szövetei szerepeltek; a hol több figyermek volt, egy-egy szakolezai köpönyeg sorba járta őket; a háztartáshoz hus és fűszeren kívül alig fogyott el pénz; az asztalra a házi termés ételei és borai kerültek s francia pezsgőről még főispáni beiktatásnál sem volt szó.

Vigyünk vissza családainkat e régi egyszerűséghez, honosítsuk meg a kertí gazdaságot, a guzsalyt és szövőszéket újból; adjunk gyakorlatibb irányt lányaink nevelésének: akkor majd nem kell agrarius megszorításokról és uszoratörvényekről gondoskodni; megszűnik a házi deficit és nem fo-

nem volt egyéb tarkaság, mint a vörvörös fraku királyi testőrtiszt urak, melleiken a Takova-keresztek és vitézségi érmek hihetetlen sokaságával: megannyi szakasztott operettből kiszabadult generális. Nem hiába hogy Szerbiában nincs arisztokrácia, de valami nonchalant egyenlőség van ott a levegőben; Garasánin miniszter ő exczellenziája egyik állomáson ép oly vitélzül verekedett velünk más közönséges halandókkal egy harapás mamaligáért, akár holmi egyszerű tekintetes ur, demokrata elveit még inkább fokozván tekintélyt nem ismerő éhsége. E miniszterek, kikhez képest nálunk egy gondosan fésült kataszteri fogalmazó valóságos souverain hatalom, a francia társaság nagy és kis vasúti királyai, egy csomó mérnök és építési vállalkozó, végül budapesti és bécsi újságírók, — ez volt a társaság, mely megindult a fölfedező utra az egymás után tíz percznyi távolban robogó vonaton. Utóljára, de nem utolsónak ott volt Nagy László miniszteri tanácsosa magyar államvasutak képviselőjében és Zichy Jenő gróf, a ki most fáradságtalanul tanulmányozza keletet és ezért vett részt e hatszáz kilométeres kirándulásban is.

Vonatunk legelőször a topcsideri park és a Kosutnyak vadaskert között csörtetett végig a szolid építésű pályán, a melynek egész képe modern és civilizált, nem olyan siralmas tákolmány, mint például a ruscsuk-várnai vasút. Balkézt maradt a kupolás kápolna, Milós fejedelem megvil-koltatásának szomorú emléke, míg a távolból kék-

gunk jajgató szavakat hallani a gentry elhanyaglásáról.)*

* E cikket egyéb fejtegetések kapcsolatában egy kiváló írónk írta D. Carlos álnev alatt a „Nemzet”-ben.

HELYI HIREK.

* **Temesmegye** alispánja ifj. Ormós Zsigmond, a Fehértemplomból való temeges kivándorlásnak gátat vetendő, felterjesztést tett a belügyminiszterhez, melyben célravezetőnek jelölte ki azt, hogy a Grebenácz község mellett lévő Lúcsfári birtok némely területe a fehértemplomi lakosok számára bérbe vagy örök áron engedtesse át. E felterjesztésre a belügyminiszter értesítette az alispánt, hogy a földművelési miniszterium hajlandó a dupláji és „Dumacséu” nevű, s a kőmest. erdészet kezelése alatt lévő homokpusztákat, a kivándorolni szándékozók letelepítésére átengedni, a pénzügyminiszterium pedig intézkedett is a szóban lévő területek átvétele és becslése iránt, s ezen két rendbeli művelet megjejtése után, a szóban lévő területek mérsékelt becsárakért a szegényebb sorsú fehértemplomi lakosoknak át is fognak adni.

* **Szabadkán**, mint egy odaváló újság írja, az a hír van elterjedve, hogy Sándor Béla bács-bodroghi főispán közelebb a kormány kebelében kap valami hivatalt, az ő helyére Jankovics Aurél bajai és szabadkai főispánt, ennek helyére pedig Antonovics Mátyás közjegyzőt nevezik ki, míg az így üresedésbe jövő közjegyzői állást Mamuzsics Agoston ügyvéd kapja meg.

Az 1885 évi kiállítás országos bizottsága intézkedett, hogy az általános kiállítás IV csoportja (állati termények) tárgyai-ra, u, m: bőrök, tollak, serték, prémek, tojások, belek, zsiradékokra, satb a bejelentések még rövid ideig egyszeres térdíjszámítás mellett történhessenek.

Midőn a. t. ez. kiállító közönség erre figyelmeztetnék, megjegyeztetik hogy, a kérdéses bejelentések legfőleg 8 nap alatt érvényesítendők, s hogy azokat M a y M a r k. helyi bizottsági elnök úrnál, esetleg pedig Péter Pál bizottsági titkár úrnál eszközölhetni.

Nikolics Péter előkelő szerb kereskedő, városunk tekintélyes polgára t. h. 12-én meghalt. A boldogult a helybeli szerb egyháztanácsnak 30 éven át egyik legbuzgóbb és áldozatra legkésebb tagja volt s így az egyházközségnek igen érzékeny vesztesége van benne.

* **A helyb. reálgymnasium** I (gymn) osztályába az igazgatóság az idén 39 tanulózt vett fel: Vagy hetet (többnyire vidékit) vissza kellett utasítani: miután még a német nyelvben (mintelő-

lett az egész dombos vidék fölött örködőn az Avala-hegy, a rómaiak Mons aureus, melynek fokáról az ősrégi várromtól egész Péterváradig és Báziság lát a szem. Legujabban kenesőbányát nyitott a hegyben valami szerb társaság, s utitársam, egy hazafias belgrádi mérnök, már is felbőgig értezt a várakat épített e szétfolyó fémből. Felragyogott a szemem akkor is, mikor egy fastögő kényű fabódécska mellett subantunk el. „Szerb ezement-gyár! Vannak nekünk gyáraink is!”, dicselkedett nemes gerjedelemmel a boldog chauvinista, a kire különben lehetetlen volt megharagudni. Topcsidernél egy perczig állt a vonat a még alig vakolt indulóbázacska előtt, ahol egy-két darócruhás szerb nézte egykedvűen a vonatot, míg az ut felől egy tarka kötényes pór menyecske sietett megbámulni a csodát; még futtában is hóna alatt a szöke lenő guzsaly, keze pedig fűgén pörgeti az orsót. A tájék völgyes, balmos vidék, kétoldalt kukoricza-földek, még egészen zöld, alacsony török búzával, a távolban szilvafa-erdők, itt-ott pedig apró falucsók barna háztetői. Minden mosolygó, derős, de élettelen, mert staffagea nincs a tájképnek, hanem nagyitkán egy-egy tapasztalatlan birkanyáj megriad a bőfetélo lokomotivtól és pásztorával együtt hanyatt-homlok rohan be a bokrok közzé. Ez a Topcsider völgye és ez a patak Resznik előtt ömlik bele a Szávába. Ripanyénál van a Száva és Morava vízváltatója s ezental a vonat, mely a ripanyei huszon-

sadasi segéd nyelvben) sem bírtak kellő irtassággal **Leányiskola Tanterve.** Lapunk mai számához van mellékelve a dr. Vizoly Z. magantfelső Leányiskolájának gonddal készült tanterve, melyet a T. szülők és érdekeltek figyelmébe kíválción ajánlunk.

* **Hajtsi Anna** k. a neveztetett ki a helyb. áll felsőbb leányiskolához a mennyiségtan és természetudományok tanítónőjéül.

* **A helyb. fels. áll. leányiskola** t. h. 8-án lett ünnepélyesen megnyitva. Az idénre csak az I osztály lett megnyitva, a melybe eddig 10 növendék iratkozott be. — Az áll. el. leányiskola I osztályába nyolcvanhárom, az el. leányiskola I osztályába hatvanöt, a polg. iskola I osztályába ötvenhárom iratkoztak be.

IRODALOM.

Az „Ország-Világ” múlt heti száma Király-látogatás. (2 arcképpel.) — Stefan Kiss. Genre-kép a katona-életből. Költemény. Szabó Endré-től. — Debreceni tárcs. Gróf Vay Dániel-től. — Vallomás. Irta Guy de Maupassant. — A csapodár szello bűnhődése. Barabás Benedek-től. — Így születik a nép! Költemény. Pongrácz Béla-tól. — A megbüntetett kőcsimáros. Előkekezés a francia-német háborúra. Irta Brentano Frigyes. — Bécsi specialitások. Kaposi Béla-tól. — Villamosság és nap-sugár. Zsibr-tól. — Zergevadászat a fogarasi havasokon. Egyesy Géza-tól. — A király Aradon. — Tanács. (Egy kacérnak.) Kadocsa Elek-től. — A francia-kinai háború. (3 képpel.) — Az esküvő előtt. (Képpel.) — A kormányozható léghajó. (Képpel.) — Irodalom. — Színház. — Művészet. — Kegyelet. — Jog és rend. — Találmányok. — Divat. — Utazás. — Építkezés. — Tréfa. — Kiállítás. — Hölgyek naplója. — Nyomda és könyv-vészet. — Gyászrovat. — Kalóntélek. — Sakk hírek. — Sakk. — Rejtvények. — Naptár. — Hirdetések.

TALLIAN B.

ÉVI JELENTÉSÉBŐL

Előszó.

(Vége.)

A községi háztartásokat ellenőrizni hivattott járási szolgabírák túlterheltségére szintén kénytelen voltam már múlt évi jelentéscsmben utalni; ma ismét nem lehetek egyebet, mint előző jelentéscsmben mondottakat ismételni s a tek. megyei közönség figyelmébe térre is, mint egyikére a legfontosabaknak kikérni, mert a helyzet, a helyett hogy javult volna, súlyosbodott. Legutóbbi tisztújásunk alkalmával a megyénkben szervezve volt szolgabírák száma apasztatott, holott az előbbi létszám sem bizonyult kielégítőnek; igaz ugyan, hogy ezzel szemben szerveztetett 14 gyakornoki állás évi 300 frt

két kilométer hosszú défilén át meglehetősen erős emelkedéssel haladt, három alaguton keresztül leér a Morava széles, sik. termékeny völgyébe. Ez alagutak nagy büszkesége egy a szerbeknek, mint az építőtársaságuk: a legbuzgóbb 1600 méter hosszú és építése sok nehézséggel járt mert a talaj csuszamlós; ezért a vonat most is csak mászva mer rajta átmenni s így a tunnel montecnis huszuszágának tetszik. Rálya előtt 120 méternyi vas-szerkezeti viadukton át csörtet a vasut, később pedig a Morava fölött több apró hídon, melyek mind rendszer szerint épültek Vlasko-Polye, Megyulazje, Kuszeradak állomásokon át Palanka alá ér a vonat, mintegy négy órai robogás után. Míg az eddigi állomásokon alig egy-két kíváncsi s legfőleg a bengersüvegű pópa várta a gözölgő csodát, Palánka városa a magae tízezer lakosából kiküldött egy pár százat az új vendég tiszteletére. A szerb nép már itt viseletére nagyon hasonlít a törökhöz és csaknem minden fejen a fez piroslik; a jámborok végig állíták a sineket, abban a hitben, hogy a felzászlózt füstölgő szörnyeteg majd csak kikerülök, ha jönnek látja. Ugy kellett elhajítani a kandi tömeget egy pár valóságos arzenállal meg rakott övű pandurnak meg a jegyzőnek, a ki az egyetlen fekete kabátu ember egész Palánka városában. A pályaház még mindig mezeletlen csarnokában szerb reggeli várta a társaságot; meleg korpalepény a melyet ostrommal szakgattak széj-jel a vörös frakkos badsegéd urak és bécsi újsági-

fizetés 60 ft házbérrel, de beszéljenek helyettem a tények hogy a remény, mely ez intézkedéshez köttetett, mennyire felelt meg a várakozásnak? Képes-e e fizetésből egy tisztességes egyén megélni, kinek még hozzá választási 6 éves turnusu rendszerünk mellett alig van egybamar előmenetelre kilátása, ha csak más pályára nem folyamodik, mert hisz hála Istennek a halálozás és fegyelmi utáni elbocsátások — melyek egyedül nyitlanak úres állásokra vajmi, — sporadikusak megynék tisztí karának fiatalabb generációjában.

Ebben leli megfajtását amaz eredménytelenség, mely a közleg. gyakornoki állásokra történt pályázatok kiírásánál minden esetben mindenük tapasztalható volt.

A szbírói segédi állomások ugyszintén a kevésnek bizonyult külső irodai személyzet létszáma szaporítandó volna. — Nemkülönben elégtelennek tapasztaltam a központban szervezett irnoki állomásokat is, hol a közigazgatási bizottság, nyilvántartás, ki vezetés és számos más hasonmenü foglalatosságra kellvén az irnokokat alkalmazni, az által az ügyek rendes kiadmányozása felette gyakran physikai lehetetlenség.

Daczára annak, hogy sokan lesznek, kik a jelen, dióhéjban felsoroltakat eszme futatásoknak és érték nélküli illusioknak fogják qualificálni; ám legyen, én bizom közigazgatásunk gyökeres javítása által beállandó annak jobb jövőjében, mert megvagyok győződve annak jelen állapotban tarthatlanságáról, de arról is, hogy a reformáláshoz csak egy erős kéz és akarat, s az elhatározás — szakítani a multtal, kell. — Minden újítás lel akadályokat, de azoknak férfias legyőzésével a mint fokozatosan nő a regenerator dicsősége, úgy enyészik fokonként hatványozottabban a tapasztalaton alapuló új elleni ellenszenv is. — És mert erős gyökeret vert bennem e hit, rövid vonásokban reá kell, hogy mutassak folytatólag még azon jelenségekre is, melyek a törvényhatóságok nehézkes nagá testénél és lassú mozgékonyaságánál fogva zsibbasztják az ügymenetet nemcsak, hanem sok esetben akadályozzák azt; teszem azt azon veszélylyel is szemben hogy ma még szavaimért a rajongó s eszmények után vágyódó, sőt talán ennél is rigorosusabb kritikai kifejezésekkel kellend eltűnöm.

De a ki évek óta működik e helyzetben s minden fázisán keresztül éli a mai közigazgatási rendszert, az nem habozhatik velem együtt nyíltan bevallani, hogy a sok sallang csak elavult cifraság, kevés anyagi értékkel; annak egyszerűsítése a viszonyok és kor fejleményeihez képesti átalakítása már csak idő kérdése lehet és kell, hogy

rök egyaránt hogy a párolgó foszlányt belemárták a kajmak nevű savanyu tejjőlös vajba, a mi nem is megvetendő esemege. Erősen fogyott a köbányai sör is, melyet hordó-számra ütöttek csapra, hogy ne legyen szomjuhozása a vendég uraknak. Nagy kortyokban itta a vizet ott kúnt a tikkedt torku logomotiv is, a palánkai arany ifjuság, pedig tág kört formáiba, vállra tett karokkal ríszálta a kólót egy tökből formált bögösüpo esimpolya dongása mellett. Érdekes kép volt, de azt a hatást tette, mintha ezeket a legényeket, lyányokat ugy rendelte volna ki ide a bíró. Kölletlenül ment az a táncz nagyon s a jó nép az ő magányában bizalmatlanul nézte az idegen jövevényeket. Az a zsviczás sem igen hallatszott, a melyet az én tudósítótársaim olyan lelkesnek találtak. Ha fatalista és apathikus nemzet van, ugy ez nem a török, hanem a szerb; összes léleknyilvánulások alig egyéb, mint a kíváncsiság és bizalmatlanság. A jó kekszemetűeges. Magazinovics volt miniszter és jelenleg osztályfőnök ur hiába tartott egy waggon lépcsőjén állva harsogó beszédecskét a vasut alpasairól a szerb nemzet fiataljaihoz azok bizony alig hederítették rá. Lapovonal ismét, lödött e népies jelenet s míg a vendégcsereg a szerb magyar és osztrák nemzeti színekkel díszített gépház-étteremben a Dobos budapesti czég főnök luncheonját és kitünő pezsgőjét fogyasztá ott kint megint nyegegett a duda és forgott a kólónem zavartatván magát a katonazenekar ünnepies

legyen. — Lehetetlen, hogy tagadja szakavatott egyén, miszerint a törvényhatósági bizottság, közigazgatási bizottság, állandó, központi, igazoló, bíráló, tisztí nyugdíjintézetí választmány, tenyészállatok megvizsgálására alkotott másdafoku bíráló küldöttség, jegyző szigorló, közegészségügyi, statistikai, lótenésztési, n.-kikindai és n.-becskereki gymnasiális bizottság, fegyelmi választmány, gyámügyi küldöttség, erdészeti bizottság, erdei kihágási bizottság, stb. stbiek működése nem tényleges, hanem ephemer!

Ki intézi ezeknek üléseiben az ügyeket?

A fő- és alispánon kívül a tisztí ügyész s az előbbó jegyző. Néha néha találkozik egy-egy felküsteretes megyebizottsági tag, ki azonban ritka kivételt képez, mint a fehér holló; vagy egyes kérdésekben, hol lokális vagy személyes érdekek forognak szünyegen, egypár érdekelt és jó barát, kik azonban a tárgy elintézésével szintén láthatatlanokká válnak az ösök arczképeivel díszített nagy teremben s maradunk megint ott, akik voltunk, négyen!

Ki végezi a járásokban kint a száz és száztíféle küldöttségi teendőket? — a szolgabíró. — Mert in ultima analisa belefáradván a törvényhatóság a háromszor négyszer ismétlődő lemondásokba és magát azon veszélynek tevén ki, hogy ismételt kinevezés és lemondás esetén a feladat teljesítve nem lenne, kimeneszti küldöttségként szolgabíróját.

Mind Ezek eléggé igazolják — pedig hozhatnék tel még számtalan példát — hogy úgy a gyűlésekben, mint a küldöttségi eljárásokban is csakis a tisztviselők működnek tényleg. Egyszerűsítés és az elavult rendszerrel való végleges szakítás által gyorsíthatni, de egyuttal javítani is fog mostani lassú s az igényeknek már meg nem felelhető közigazgatásunk.

Vegye kezébe Torontálmegye közönsége a zászlót, tüzze azt ki a gyökeres javítás jelszavával s oly szolgálatot teend szeretett hazánknek, melyért a legszebb jutalom, az elismerés és az utókor hálaája el nem maradhat.

Azon biztos reményben, hogy igénytelen szavaim nem maradnak a pusztában elhaló szó, engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy kitünő tiszteltem őszinte kifejezése mellett maradhassak

N.-Beeskereken 1884. évi május hó 11-en,

a tekintetes megyei közönségnek
lekötelezettje

T A L L I Á N,
alispán.

hangjai által, mikor a bádógok a szerb hirályhymnist harsogták. Lapovonál fog ágazni a vasut. Kragujevác felé és e 35 kilométer hosszú vonal Szerbia belső kereskedelmének fontos éltető eleme lesz.

Lapovótól husz kilométernyire Jagodina után 300 méter hosszú pompás hid köti össze a Morava fölött a jobbpartot a ballal s a vonat Csupria. Paracsin, Sztolty, Gyunis, Alekszinác felé kanyarodik az erdős, mezős völgyben Szerb utitársaim e vidéken egyszerre elballgattak bő magyarázataikkal, a melyekkel addig igen szivesen láttak el az egyik újságába burkolódzott, a másiknak főfájása támadt és elnyomta az álom, a harmadik pedig látogatóba ment valamelyik hátsó waggonba. Értettem a dolgot. Az a hét-nyolcz év még nem olyan nagy idő, hogy jó volna beszélni a „taskendi hőse“ Csernajev, a vitéz Alimpics Ranko és az öreg Abdul Kerim báhoruságairól. A sztolyai défléről s a gyuniszi völgyről el lehet mondan, hogy ott minden talpalattnyi földet vér öntözött; Elmélyedve néztem az üde nyári zöldben nevető gyuniszi hegyeket, a melyekről 1876 októberében a szerdár ebrem áui ontották a romlást és halált a völgybe szorult szerb csapatok közé; e hnelv győzelme volt az, a miért mi azt a diszkardot vittük Abdul Kerim pasának. De szeszelyes is ez a világ forgása! Mikor Konstantinápolyban jártunk a gyuniszi győzönél, de hogy hittem volna hogy így látom meg az ő dicsősége színhelyét, a

Nyilttér*)

TEKINTETES SZERKESZTŐ úr!

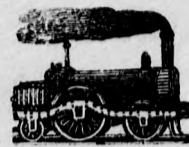
A „Banater Post“ 72. számában ujdonságok rovatában nérváltozás czim alatt azt közli hogy én aláírott családi nevemet „Piros“-ra magyarisítottam volna, ezen közlemény azonban tévedésen alapszik, mert tudtomal a kérdéses nérváltozás nem engemet, hanem az itteni köz- és váltó ügyvédet Feymann Gyulát illeti meg, ki jövőben nem mint eddig, hanem „Abdorita Gyulának“ fog neveztetni.

Kérem ezen soraimat, a t. közönség mihez tartása végett becses lapjába felvenni.

Pancsován 1884. év szeptember hó 13 án.

tisztelettel
Bossan Lipót
kir. közjegyzősegéd.

* E rovatbeli közleményekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Vasuti menetrend

Érvényes 1884. május 20-tól.

ÁLLOMÁS	Gyorsvonat	Személyvonat	Vegyesvonat
Zimonyból indul	2.46	11.38	6.40
Batajnica	—	12.06	7.15
Új-Pazua	—	12.20	7.32
Ó-Pazua	—	12.36	7.52
Indjiáról Mitrovicznak	3.31	1.01	8.21
Bečka	—	1.26	8.49
Karlócza	4.14	1.58	9.23
Petervárad	4.26	2.13	9.39
Újvidék	4.43	2.36	10.03
Verbász-Kúla	5.27	3.54	11.24
Szabadka	6.40	6.07	2.05
Kiskörös	7.59	7.51	4.23
Budapestre érkezik	10.10	10.58	8.15
Budapestről indul	7.30	5.50	6.40
Kiskörös	9.38	6.41	10.51
Szabadka	11.01	9.00	1.28
Verbász-Kúla	12.05	10.58	3.29
Újvidék	12.55	12.22	4.52
Petervárad	1.06	12.37	5.08
Karlócza	1.18	12.52	5.27
Bečka	—	1.29	6.04
Indjiáról Mitrovicznak	2.00	10.40	—
Indjiáról Zimonynak	2.03	2.14	6.36
Ó-Pazua	—	2.31	6.56
Új-Pazua	—	2.48	7.16
Batajnica	—	3.03	7.33
Zimonyba érkezik	2.45	3.30	8.07

szerb vasuti koesi ablakából. Sztolatvig futott akkor vissza a szerb, orosz seditségért rimankodva. Majd az alekszináci défilé sziklafalai közt eszrómpöl végig a vonat s a szem önkénytelenül verőszakát keres a szürke szírtéken; a kis város piros tetői fölött a leoldozó napban karsu purámis fehérlik; az elesett szerb katonák emléke.

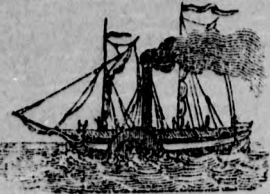
Mikor a grejácsi szorosból kiértünk, balról Szerbia legmagasabb hegye, a czukorsáveg formájú Kopajnicza, e kihunyt tuzhányó derengett a messzeségben, míg a Nissara széles völgyében sötétlő hegyláncz, a Balkán első hírnöke lábánál megcsillantak Nis karsu minaretei és keletiesen meleg színü háztetői, várfalai. Merész hajlással fordul a vonat a városnak és a Nissara könnyű hídján átsuhanva pár percz alatt ott rohog a kertek és ilacsony hullámos cserépszindelyü török házak között. A háremek ablakráisai mögött itt-ott rám világ csillan meg; egy tulipánokkal ékeskedő kertből pedig néhány török asszony nézi félénken a zakatoló gyant csodát, tarka feredésekbe burkolózza, arczukon a jasmak; míg a háttérben egy minaret ezüstös födelére vérszin sávot von a sötétkék hegyek mögé bukó nap. Kelet, kelet, Hafiz deje a levegőben Firdusi tarka képzelme a színekben! A vár fokán pedig a szerb zászló alatt megdördülnek a rég hallgató ágyuk hirdetni mindeneknek, hogy Nis mátol fogva a nyugaté.

T. B.

A bekerített óraszámok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli órákat jelölik. A kövéren nyomtatott állomásokon étterem is van.

* **A helyi hajók menetrendje** Páncsováról indul reggel 8, déli 12 és esti 6 órakor Zimonyból 6, déli 10¹/₂ és délután 3¹/₂ órakor

Felelős szerkesztő: **Wigand János.**

Kiadótulajdonosok:

Wigand János és a „Beck & Koszanics cég”

HIRDETÉSEK.

Magán-Leányiskola francia és magyar nyelv számára.

A nagyon tisztelt szülők többször hangoztatott kívánságának engedve, elhatároztuk, f. év oktob. hó 1-jén, a starsova utcában 1168. sz. a fekvő szállásunkon egy leány-magányiskolát nyitni.

Midőn ezt a nagyon tisztelt szülők becses tudomására kívánjuk hozni, nem látjuk szülőkészségnek, e nyelvek és irodalmuk rendkívüli fontosságára különösen felhívni figyelmüket. Hiszen eléggé ismeretes dolog, hogy a **francia és magyar nyelv** tudása — egy mivel lány számára — nem csak szülőkészség, hanem, sok esetben anyagi haszonnal is jár.

Iskolánkban a tanítás **elméleti és gyakorlati** leendő; oly formán, hogy a naponta d. e. 10—12. órák az elméleti részre esnek míg a d. u. munkaórák, (hetenként 3 szor) **francia** illetőleg **magyar** társalgásra szolgálnak. A finomabb női munkák és ruhaszabás számára külön tanítónénk lesz.

A **tandij** az összes tanításért 7 fl. magyar nélkül 5. fl. havonként.

A bejelentéseket, szeptb. 15-éig kérjük velgejteni; a midőn tervünknek részletezéséme, e bármikor szívesen szolgálunk az igen tisztelt szülőknek. Hirhedt reklamokat nem ígérünk, de igen is a **leglelkiismeretesebb munkát**, hogy az igen tisztelt szülőknek mi hamarabb megmutatni képesek legyünk, hogy megajándékozott bizalmukkal vissza nem élünk, s hogy a növendékek a legrövidebb idő alatt látatjával is birjanak szorgalmuknak.

Kivánság szerint, a tanítást bármelyik, nyelvből a tisztelt szülők házában is adjuk. Ekkor heti **három óráért** havonként 10. fl. jár.

Kiváló tisztelettel,

Páncsován, 1884. aug 23-án

Vizoly Irma

Dr. Vizoly Z. I.

oklev. tanítóné.

tanár a m. k. gymnasiumban.

HIRDETMÉNY.

A csotán bogarakat (Schwaben) és az ezerlábu férgeket (Russen) teljesen s nyomtalanul kipusztítani csak i's

Zacherl-féle.

Csotánporral (Schwabenpulver) LEHETSÉGES.

Valódi s hamisítatlan minőségben, csak is az eredeti üvegekben, melyen név és védjegy van kapható, mind ama kereskedésekben melynek kirakataiban az erre vonatkozó hirdetmény ki van függesztve. *—3

10606szám

1884. tlkvi.

Árverési hirdetmény.

A f. évi 10606/84 sz. a: kelt végzés alapján a páncsovai kir. tszék mint tlkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a v: b: Raskovics Szilárd és Dobrisics György csődtömege elleni végrehajtási ügyben 1884 évi Szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 9 órakor a kebelbeli tlkvi. hatóság helyiségében az ezen törvényszék területén Páncsova városában fekvő Páncsova községe 723-ik számú tjkvban foglalt A + 2 rend és 4767 hrsz. alatti 1¹/₂ hold szülő 525 frt: ezenel megállapított kikiáltási ár mellett elfog árvereztetni és akkoron magasabb ígélet hiányában a kikiáltási áron alól a pótajánlat tevő Szapuncsics Koszta által ígert 440 frton elfog adatni.

A venni szándékozók Szapuncsics Koszta pótajánlattevő kivételével kötelesek a kikiáltási árnak 10% át készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.

Kelt Páncsován a kir. tszék tlkvi hatóságnak 1884 évi Augustus hó 22-én tartott tlkvi üléséből

Kállay jegyző.

1—1

Stokka. elnök.

Hirdetés

A t. cz közönségnek és t. cz. vevőimnek van szerencsém tudomására hozni, hogy a „Görög-dinnyéhez“ címzett pipere, nürnbergi szövő és divatáru kereskedésemet Stojanovics

G. H. úr házába a „Csurcsin & Stojanovics“ uraknak az „arany rózsához“ címzett kereskedésnek szomszédágába helyeztem át.

Egyben értesitem, hogy épen most érkezem meg Bécsből s hogy számot verve a követelményekkel eddigi üzletemet a legjobb forrásokból vett divatáru kitünő készletével gazdagítottam s ennek folytán t. cz. vevőim mindennemű megkeresésének eleget tehetek.

Midőn ezt a t. cz. közönségnek és t. cz. vevőimnek szíves tudomására hozom, biztosítom egyszerűsággal, hogy mindig legfőbb törekvésem lesz magamat lelkismeretes, pontos és solid kiszolgálás által a t. cz. közönség és t. cz. vevőim bizalmára érdemeisé tenni.

Kiváló tisztelettel.

Pavlovics János.

5586 szám

tlkvi 1884.

Árverési hirdetmény.

A páncsovai kir. tvszék mint tlkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a jóvanovics testvérek páncsovai keresk. cégnek vghatónak kérelmére 44 frt 50 kr tőkekövetelés, ennek 1877. évi október hó 10. napjától járó 6% kamatja 33 frt 62 kr perbeli eddig megítelt, 25 frt 39 kr vghajtási, valamint ezen árverési kérvény után megállapított 4 frt költség behajtása végett alperes **Dema Tomas** petrovoszloei cázközösség vghatást szenvedőnek lefoglalt és a petrovoszloei község. 751. tlkvi lapon felvett következő ingatlanai vghajtási árverés alá kerülnek ugymint: 123. sz. ház 800 □-öl házhely 500 frt 28 kr, 2⁴⁰⁰/... hold II. oszt. szántó 140 frt, 28 hrsz. 2²⁰⁰/... hold II. oszt. szántó 140 frt, 28 hrsz. 2²⁰⁰/... hold II. oszt. szántó 140 frt, 28 hrsz. 1¹⁴⁰⁰/... hold III. oszt. kaszáló 50 frt, 137 hrsz. 1⁸⁰⁰/... 1⁸⁰⁰/... 1⁸⁰⁰/... és 1⁸⁰⁰/... hold II. oszt. szántó 90 frt, 137 hrsz. 1¹⁰⁰/... hold III. oszt. kaszáló 40 frt, 137. hrsz. 1¹⁰⁰/... hold III. oszt. kaszáló 40 frt éé 51. hrsz. 800 □-öl szülő 30 frt összesen 3930 frt becsértékben. Az árverésnek a megállapított árverési feltételek szerinti megtartására 1884. évi október hó 2. napjának d. e. 9 óraja a petrovoszloei község házában határnapul tüzetik ki. Az árverésre kített ingatlanok magasabb ígélet hiányában a fent érintett határnapon becsáron alul is a legtöbbet ígelőnek eladatni fognak A kikiáltási ár az elárverezendő ingatlanok becsértéke, annak 10% százaléka pedig a bánatpénzt képezi.

Kelt Páncsován, a kir. tvszék mint tlkvi hatóságnak 1884. évi május hó 3. tart. tán. ül.

Lemberger, jegyző.

1—1

Stokka h. elnök.

HIRDETÉS

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a helyi piacon a volt Perlesz-féle üzlet mellett a Jovanovics-féle házban **uri divat kereskedést** nyitottam.

Midőn a n. é. közönség figyelmébe ajánlom üzletemet, egyuttal értesitem is, hogy rak-táromon bő készletben van: Nagy választéku női és uri czipő; legújabb divatu kalapok, esernyők, ingek, nyakkendők, szóval minden e szakba vágó divatáru.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva

Mély tisztelettel

3—3

KRAMER SAMU.